Key, Ellen

Anteckningsbok.

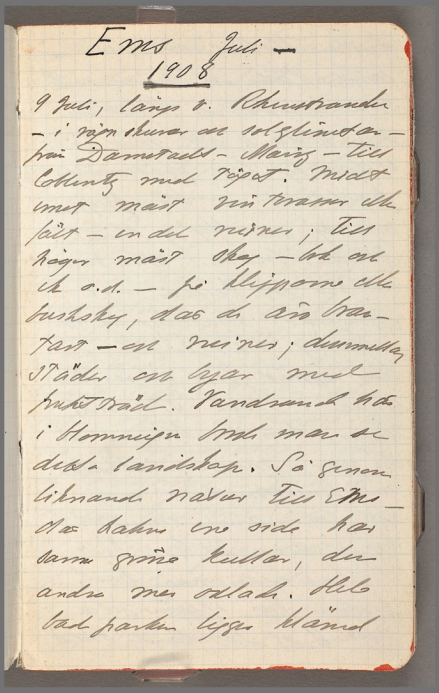

Ems Juli —
1908

9 Juli, längs v. Rhenstranden
— i vågen skuror och solglimtar —
från Darmstadt — Mainz — till
Coblentz med tåget. Midt
emot mäst vin terasser eller
fält — en del vinner; till
höger mäst skog — bok och
ek o.d. — på klipporna eller
buskskog, dåo de äro bran-
tast — och vinner; dessemellan
städer och byar med
fruktträd. Vandrande hos
i Hommeigen bruk man se
detta landskap. Så genom
liknande natur till Ems —
dåo dalen ene side har
samma gröna kullar, den
andra mer odlade. Hela
bad parken ligger klämd

Handskrift L 41:2:36

Tillkomstår 1908
Digitaliserad år 2015

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

L 41:2:36

L 41:2:36

1051A Ellen Keys saml. 2:36

L 41:2:36

Ems Juli — 1908

9 Juli, längs v. Rhenstranden — i rägn skurar och solglimtar — från Darmstadt — Mainz — till Coblentz med tåget. Midt emot mäst vin terasser eller fält — en del ruiner; till höger mäst skog — bok och ek o.d. — på klipporna eller bushskog, dess de äro bran-tart — och ruiner; dessmellan städer och byar med fruktträd. Vandrande hos i blomningen bruk man se detta landskap. Så genom liknande natur till Ems — dess Kahns ene side har samma gröna kullar, den andra mer odlade. Hela bad parken ligger klämd

mellan Hotell och pensionen
samt Lahn — några rader
inne lindar och Platanen
som sedan (åt mitt håll)
vidgar sig till gräsmatter
parkträd och blomgruppar
men ej ens 1/4 af Humle-
gårdens bredd. Men nu ett
om äro bok kullar — i-
synnerhet Malberg — har
fullt af promenader, som
leda uppåt till åkrar, till
ännu i stack stående
ängar. Lindar blomma än
en roser i masse; Cathalpa
med smultrondoft och
alle bär — ännu smultron —
äro mogne. Jag bor i Ville
Becker; ägarinnan hade
fordom Vier Thürme, dar
Alex. II af Ryssland bodde

— han grönt skinnläns-
stol, där han satt och
darrade vid depeschen
1878, när han ej ville krigt —
och gamle kejsar Wilhelm
brukade komma, enkel, an-
språkslöj, prasande och
skämtande och den stora
lysande tiden var. Ochsa
kung Oskar — "fin, älskvärd
med innehållsrika intressen" —
bodde där. Nu äro här ej
lysande tider. Präster, advo-
kater, opera- och drama-artister
äro de hufvudsakliga — lärare
och lärarinnor — Jag ser de
bevuxna kullane (och mot
solnedgången) samt de andra
mera odlade kullane
som stå mot aftonguldet
på himlen från mitt fönster.

Naturen har nu ett ledsamt skick: grönskan på dessa kullar är enformig, blommigen slut i det hela; rågen skäns snart, hustet gulnar, hafren är grön; vinet som börnstörar och belupningen enformig — ofta halfgrätt, inga dagrar; af blånad har jag på denna ruke intet sett; frukten i kart — det växer mycket fruks på alla sluttningar och längs vägarne; vid renarne ännu blommor; som skogen är bokskog föga i den; hallon och björnbär (lärje) och ännu (17/7) smultron vilda.

Dauknau förlinder med sagar om Emme och Eginhard — som skulle sutsit stängde i ett torn

L 41:2:36

dar, skilde, men fått
flej; sedan bott i skogen
(Odenwald) tills Karl de
Store förlåt dem och de
begrofvas i Seligenburg.
Vår Thürne lyggdes i slutet
af 1600 tales af general von
Tuenengen — till dess bodde
mäga bad gäster i tält —
Det roligaste här — utom
Malbergs bokskogar — är alla
de olika ädelstenar och
halfädelstenar, som jag lär
mig känna; de ligga i
hela stycken, äfven lösa och
äro vackra som blommor.
Alla dessa har jag lärt mig.

Smultron, druffor, persikor, aprikoser
bäst förenliga med Enes såsom
okokta — mer olämpliga ju
mer vattniga de äro (-bär och
fruktor)

L 41:2:36

Af dem, som icke kunna slipas i facetter, utan endast glattslipas dessa:

Rosa kvarts (som nyöppnad syren ~~syrenrosa~~ blek blek)

Kalcedon (blekt blålilas) som skabiosa

Turkos (ogenomskinligt klart förgätmig ej - ljusblå)

Eld opal
Feuer opal = mandaringed, med gnistor i

Opalen - iriserande hvit.

Matrix - opal (iriserande strimlor i brun eller svartaktig grund - opal "in Mutterorde" kallas det också)

Slipade:

Topas dyrast den guldgule
" så den brand " "
" så rök topasen.
finnes äfven hvit (australisk)
s. k. Edel topas.

Koncit champagnetopas - lik champagne rosahvit i färg

Smaragd finnes ock ljust löfgrön, oslipad (i naturformen) "fantasi-smaragd"

+) Såg en guldgul topas (värd 150 s) hållen i en förgyld örnklo - stor så, att dess yta täckte hela min handflata och (facetslipad) i tjocklek som en äppel halfva!!!!!

Sardonyx, Beryll, Sarder, Karfunkel, Hyacinth, Crysolit -

L 41:2:36

Agath — otaliga färger:
Tigeröga = gul och svartbrun i flammor
Hebröd (kallas då Karneol)
Svart eller röd med hvita flammor
Blå, med ljusan blå eller hvita strimlor
Moss-agat — hvit, med mosslika mörkgröna figurer i
Baumagat (träd) — ljusbrun med mörkare bruna, växtliknande bildningar (som små mossor e.d.)
Onyx = då en jämn, hvit (eller annan rand finnes i stenen) som kan bettas mörkare. T. ex. denna svart-hvita onyx.
Jaspis: brun med små trädlika teckningar:
" mörkgrön med lackröda stänk i
Blodsten = liknar mörkt (svartaktigt) stål
Labrador = mörk- och ljusgrå flammig

Safir — ej endast den högblå utan
" svart (australisk) och gul, hvit
" stjärnsafir blå grå (ej mörk) med blå glans i, och som de blekblå safirer från Ceylon (ej slipas ljusan punkt)

Peridot, gul grön (men svagt färgad) genomskinlig (buteljgrön eller mer växtgröna) som ungt eklöf
~~[illegible]~~ (flera färger)
Turmalin — grön (men ej rent smaragd grön) mer lik peridot
gulröd, ametistlik, rubinlik,
Aquamarin — vattenblå eller
" vattengrön eller
" helt hvit

Avanturin ~~vit~~ grå grön, half genomskinlig, med små flagor i hvit slags färg

Amazonit ogenomskinlig, Ljust grön (ölflaskfärg) med små silverflimmer i (liknar först vid amazonflaskan.

Nefrit matt ~~[illegible]~~ ogenomskinlig löfgrön (lind)
" gulbrun (kinas smidensten)
" gulhvit

Solsten norsk – gulbrun, med små gnistor i (lik en slags lack)

Månsten blåhvit (– mer i grått än kalcedon) – som beslöjadt (blågrå:

Chrysopras Ljust (halfgenomskinlig ~~[illegible]~~ mättadt löfgrön men ej i gult alls ~~[illegible]~~ mer fät färg), beständ grön färg, lik amazonit mer mer genomskinlig, men något och ~~[illegible]~~ mer löfgrön än hvitgrön likast en viss mildgrön mask ~~[illegible]~~

Malakit – Ljusgrön, med mer-kan flammor

Lapis lazuli, blå af 2 färger (mycket dyrbar och sällsynt)

Obsidian halfgenomskinlig, som unge lind löf.

Dessa är Cathalpans
Hommar — sittande i
stora Hockar och
med en doft af spina
på länst ålf, af
heliotrop och
(på nära håll
smultron).
Hastigt sedt, likna de häst.

Bladen äro
som aristolocia, men med
lindblads form.

Det lilas i färgen är nu borta.

Det har nu Hommat hela
tiden, som jag varit här. —
Terracotta färgade sniglar
äro här de vanliga. Men
"Lucole" — Feuerfliegen — som
i Jena har jag ej nu sett. Som
de äro talrikast vid mid-
sommar kallas de just
"Johannes Käfer." De sista
voro just i Jena, de första
dagarne af Juli ännu.

L 41:2:36

Ens vackraste väg är (bakom
Stadsdelen, där jag bor) uppåt
höjdern t.v. (Kemmenau
und Schöne Aussicht) där man
går uppåt har dessa och
dessa slags kullar rundt
om sig; dalgångar med träd
mellan dem; gula eller vidar
skuma åkrar på sommliga af sluttningarne
skog på andra — blågrönt och
blå toner om aftonen — stora,
vackra vid vägen
fruktträd; vidder åt alla
håll och så en vacker, hög
barn — (mäst furu —) skog (ett jäl)
30/7 var en Spetsig, stor lågo
på Bismarck tornet, hvars ben-
galiska belysning med ifrån gjorde
det likt glödande järn: det
var 10 d/ årsdagen af hans död.
Nästan öfveralls i Tyskland
finnas sådana Bismarck-
Säulen, där eldar tändas
— detta är i en slags orientalisk
tornstil bram lågan. En
och på ovanligt vacker
dess topp förning!

L 41:2:36

Guldsmeden Bornstein
har har utsökta stenfattningar,
liksom en massa efter gamla
mönster gjorda silfversaker (fiskar
rörliga, med fjäll o.d.) med kund-
krets öfver hela Europa. I verkstäder
vid (göras mycket af dessa
Hanau och Pforzheim) silfver-
saker, men äfven här i Ems.
I 4 Thurne var grefven
af Chambord; dit flydde
Helene af Orleans, med
sina barn 1848; dit kommo
dessa 40 år senare; grefvinna
af Montjoie med sin dotter
kejsarinnan Eugenie; I "petite
Elysée" bodde Prinsessan Dolgou-
rucki; Kung Oskar, kejsar
Alex., Kronprins (sedermera
kejsar Fredrik) med sin fa-
milj; i Ems blef Viktoria af
Baden (4 Thurne) kung Oskar föreställd.
(5 år var Alex. af Ryssland där.)

L 41:2:36

3 Från Ems — solig, skön dag.
Genom Lahndalen (som afsonen
förutt med "Bäderlei" som en
stor julgran i bengalisk eld, med
gyllene (Rheinvinsgul) himmel
speglad i floden och mänskära
var vacker) förbi Dasenau
med dess gamle murar att
tom, hvaraf 1 ~~[illegible]~~ utande; förbi
Arnsteins slott och kyrka
hvitt lysande på en höjd, och
Nassaus stora slottsruin, grå
nen i en dal; Schaumburgs
slott och park på en höjd,
Balduinburgs gamle ruin
— allt ignom samme Lahndal-
landskap — som emellertid
blef vidare slätter och lägre
kullar vid Diez. Så fram till
Limburg, med dess gamle
mälenske hus och skiffertak
(men ej hele husen som skal-
djur, ~~[illegible]~~ Thüringen) och den
härliga romanske dom, med

L 41:2:36

den mäktiga fasad — dess
inre tyvärr allt för brokigt
målads — en gång mellan fönster
och pilare rends om kyrkan
öfver bågarne och en annan gång
lärp en rad kolonnetter öfver
dessa; en gammal sarkofag
med en eng man, kyrkans
stiftare, buren (på en flas bår) af
4 heliga män och 2 djur; af
gamle friskes en naiv Simson,
runkande ett träd. Alltre
vackrast själfva läges på sin
klippa och med den af pilar
öfverhängde Lahn under, och
isynnerhes från den härliga
gamle Lahnbron var taflan
fullkomlig — en engelsk kate-
dralstämning öfver dess hela.
Baksen katedralen (ihop
med den) låg i X virke av
skiffertäcks delvis, delvis i
sten gamle bergen.

L 41:2:36

Så genom des små vågande
skog – och åkerlandes till
Schwalbach; en ljuflig e.m.
med Margrethe. Dagen
därpå genom de härliga
bok – ek – och andra löfträdt
skogar, med slätten under
sig och blinande
linier runds till Mainz
där domen, hel romansk
med gotiska kapell är härlig
Åt kons var alls endast
rött och grå sandsten – mellan
de små fönstren och de stora bågar
dunna nya målningar – så
och i den kons metsatta
delen. Men annan alls ett
stort, manligt, stilla maje
stät i denna kejsarkröningen
kyrka! En mans biskopsmo
numens, från alla äldrar
intressantaas de båda mä
lade trä reliefarna, med
en stor biskop och 2 små

× gången Heinrich Frauenlob Grafton – plats relig af honom
gudomligt Sorgen mitt (nedan kinnar, som bäro bärn)

L 41:2:36

hejsan och en stor biskop (Eichbold) och 3 små hejsan (= de af dem i dömdom krönta hejsarne) Reliefer — gotiska — Jesus Gustav, Jesus i oljegården, + fästelser mer framför alls des stora fristående mästerverkes Grafläggningen ett härligt verk, med 7 figurer af stor stilla skönhet. Sedan des underbare + huset i Seilergasse — röd (skulpterad) sandsten du mån, skulpterad ek du öfver delen på hit grund Renaissansstil (Kallas Hunt König von England)

Strax utanför Seilergasse ligt Gotthus fol. 3 Kronen, dess Gotha en Kort August räkades.

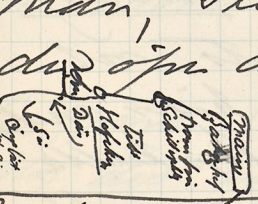

Main
Badehof
Tram för Schillerplatz
Till Hofleken
Dän
Sin
Änglåt Statia

Myckes vacker med sin enkla järnkonstruktion, sitt stakes, sina 5 olikstegs-tornbyggnader av stora järnvägsbryggan i mäing

9, 14 på Schwalbach — Wiesbaden i mäing 10, 42; på m. 12, 30 bit; i Godesberg 8, 10 (enligt planen; i verkligheten näre 9)

Sedan på Rhen med
låga ängar, bevuxne öar (som
i Seine) vassar, åkrar och
från Walluf till Bingen
(= "die Rheingau") framför allt
vinåkrar. Bakom detta
rike vide landskap blånande
höjder; belysningen den fine
silfergrå på f.m. gyllengrå
på aften – den åkta Rhen
belysningen med pärlfärgad
tät himmel (som i Venedig)
åt sol hålles, blekblå himmel
med pärlgrå moln i öfrigt.
Vid Bingen börja vinbärg
i afsats öfver afsats och
isynnerhet till höger medan
till vänster bokskapskullar
med ruiner äro mer för-
härskande; på båda så smalt
att endast järnväg och
en rad hus (ofta) få rum.

L 41:2:36

Denne berömde del,
inklusive den af hvarse
lagrägar och äggar bestående
Leerlyklippan är egentligen
den minst intressanta, den
mäst teaterkulissartade
af hela färden; in stund
för Coblenz blir alls åter
vidan, men förgrunnen af
ängar och fält, minder
vinbärg. Mauretthurn,
men än mer Dir Pfalz mitt
i floden; Ober

med gamle stadsmurar
och torn

Boppard (Marienberg nära)
blef det än lägre igen vidan
prian, vikan växlig, stöm
vindligar, åsar bakom åsar
och stora fält; härlig sol-
glans på himmel och gyllenrött
Bernsen, lägre höjder. Vid andernach mer

L 41:2:36

"Rhinguld" hopträngt, igen ut stycken; i floden; så blå
och gråa toner öfver det rika
flodlandskapet och höjderna;
från Godesberg ser man Drachen-
fels på sin höjd och alle
de 7 bärgen (Sieben gebirgs)
med dess olika formade toppar
En liten, i trädgårdar bäddad
stad, efter hvilken bärgen
dra sig långt bort och slätten
är stor, utan vin, med bitan
råg, hafre, potatis etc. med
dunyar och framemot Köln
äfven fabrikskorstenar istället
för vin och ruiner!
Att vidan och trädfattigan
är slätten till Grevenbroich
(= kärr) dar man öfverraskas
af ett fullkomligt Flandrisks
landskap: de store kärr-
markerne omkring floden
Erft att i långa allein
eller kvadrater planterade
med popplar och hvar

L 41:2:36

man går har man dess
gröna healf öfver sig eller grå
~~[illegible]~~ hilar rader vid
floden eller om ängare i
alle riktningar: fina
blå toner mellan dem;
saftigt grönt gräs under
dem – idel stannar och
löf en gräs och vatten
oändligt fint; målerisk
i hög grad isynnerhet
när himlen blef guldhit
en slutliga midti en allt
solen sjönk eldrödt ned.
Sedan den 6 i Köln
gingo Johanna och jag och såga
den vackra gotiska rådhus-
tornet med Renässans Vorbau;
det märkliga gamla Städtischen
Kaufhaus med den höga
murar, tinnar, gotiska erkrar
en reliefen med Martha
och Maria; vidare (utanpi-
bara) de mycket vackra

"Gürzenich"

L 41:2:36

romanisk + kyrkan, Maria
in Capitol (med grönt om
kring dess Kor) med gotiska
ekrar och fönster; vidan
till den hus rens romanisk
St Apostelen – med en
härlig kolonnes rad utanpå
invändigt med mycket (nya)
Guldgrundsmosaiker och
målningar; och förbi de
både vackra torna vid
Hahnen~~burg~~ Thor och ~~vidan~~
till Hansaring med det nya
Kunstgewerbemuseum (detta,
liksom Wallraf-Richarts-
museum och nya Posten (Biblio-
teket?)
m.f. byggdt i gotisk stil;
nya polis-palatset i
borgstil, romanisk; ståtligt:
Den brede "Ringen" har
flere olika namn; ståtliga

Gron-St. Martin och St. Gereon
såg jag icke

L 41:2:36

(minnesstatyer;
palats, bred plantering.
Kunstgeuerbemuseet är
vikt på alls, som plåt
finnas i dylika och så har
des Melchior Lechter
rummet, hvars 2 hufvud-
saker äro: glasmålningen
dar i glödande röd Korn-
kram på guldfärgad grund
Skönheten och Sanningen i lilas
dräkter speglo sig i en ~~aflag~~
aflägbrunn, samt mitt
emot (in feierlichen Hain der
Kunst) 4 änglar svaga mellan
popplar och stora ljus mot en
bakgrund af flammande röd himmel,
vatten, blå bärg, Stefan
George (i lilas) knäböjer för en
krönt gestalt i guld (med
hostia i händerna) ett Tolar-
nakel, 4 grönbli änglar svänga
rökelsekar, en höstgul spelar
orgel. — I takes sandfärgad
änglar, bli himmel, stjärna af

L 41:2:36

af guld: Alle Lust will Ewigheit. Blott allt för mycket i mesost färg (ljus) Stor Kartanje med "kergen" bakom kaminen, på dem 4 krinnor, 3 krinnor, 3 man i 2 andra glasfönster — Öfver hvardera dörren i fresk Au Coelestiam en krinna med den attributer och öfver den andra Au humanum sammeledes. Själfva färgtonen var för ljus, detta var grundfelet — alles det glöttande hade behöft en grå bakgrund — lik en katedrals. Nu blef det ett mellantig ur 2 tider som ej gaf helhetsverkan.

L 41:2:36

Detta blef ej af.)
(Spatsertur längs Bleise
eller vor Hohenzollernig till
Bayern (?) turen längs hamnen
eller öfver (Skepps Båt bryggan till
Deutz) i eller i Flora eller
Volkspark.) Leystapel?
alls detta kom jag icke
till. Men dessa Rehn-
landskap hafva mycket
mer skönhet i luften
i tonerne än man tror
då man bara ser de erig-
reinerne. Det är solen
dimman och molnen och
allt det gröna - popplar
o.d. som allt igenom
göra Rehn vacker äfven
dar det personsk slutar
Köln har sin mägd af
härliga torn, som ti sig
så vackra från andra sidan.

L 41:2:36

Ide Wallraf museum, rundt
om en grön gård, vackert ord-
nadt; särskildt gipsaftryck
intressanta vore de från blik
katedralen (Naumburg — den
Herrman markgraf va Meissen
och Neglinde va Polen ("lackende"
Braut)
Ekkehard II och Uta va Bällenden
(weinende)
Madonna av Notre Dame; av
Bordeaux, av Amiens, Bamberg
Corbeil; Calcar'ska snidarier och
en stor sak av Ulm (1590) hans
skola; vidare några af de
mäst kända grekiska skulpturn
i färgad afgjutning (ej vackert
(Venus Arles, Orfeus reliefen, Hermes)
t. ex. En mängd härliga antika
(romerska) fynd från Köln: glas
vaser, särskild de från Arezzo (kalla
terra sigillata) samt de
= lackrödt jord
gamla sina marmorfigurerna
från Domaltar — och en mäng
gamla bygnads — skulpturdelar.

L 41:2:36

Houdon's Voltaire, Molière
Diderot (afgjutningar)
Kolbe: Goethe (lik far)
Steinhausen Själfbild och sin
Hustru (utr)
Böttcher Rheinnacht —
i gammal romantisk stil
Lind, månt, tinglas, fest
Spel och vacker stämning
Vautier Leichenschmaus
— en af hans kraftigare.
Achenbach Höst och fiskfrua
vid kanal i Amsterdam
Lenbach Bismarck Leo XIII
Piloty Galilei i fängelse (enkel)
Bindeman Judar i Babylon
G. Richter: Königin Louise
Ingres: Amor, Juno, Athene (hufvuden)
Ramboux: Bröderne Erhard och
ännu några andra porträtt; enkla
sakra, som medeltidsbilder.

L 41:2:36

Leibl Sinfan (härliga) porträtt
" Pallenbergs (en fel gubbe) " "
" Ung blond man
" i brun bred hals — härlig
" 2 sm. höstlandskap med staffage

Munkacsy Der Dorfheld — en yrkes-brossan mot en ung bonde.

Böcklin: Burg am Meer — bara en lidsam teaterdekoration.

Förte: Vergieb uns unsre Schuld (Dessen kommer kun till farall mer.)

Uhde: Familien konars (äldre) som ta emot hemma, fadern vertvärd, med knutten hand, modern kvafvar i förklädes sitt snyftning, gesällen ser nyfiken ut; moderne figur mycket äkta. Det allvarligaste af honom, jag sett.

Winkler Todtentanz.
Ej i färg eller i det hela något betydande verk men med en djup tanke: lilla barnet at gamla gunnar, sedan det älskande paret se med mönst, oren på döden; mönst skrämde. Mäst av den gingen, som intet har i själen; ytterst står mädarnsjälf.

L 41:2:36

Rubens: Juno och Argus (ha
" " Skapar pifogelen af hans ögen)
Helig familj (ledsam)
4 negerhufvud

Jan van der Meer (ej Ver Meer,
2 smi landskap den stora)
v. Goyen (vacker bren Hodstrand)
Jan Steen: Simson och Delila
Ter Borch Fin ung mans porträtt
Verelst Gammal gumme " "
Mieris ung ljus (dum) flicka " "
De Vos Stor familjebild,
älskvärt som alle dessa af
honom (de 2 smi döttrarne där)
Claude Lorrain: Landskap (vackert)
Canaletto – Venedigbilder (svaga nog)
Tintoretto – Äldre man (bra)
Murillo (Franciskus inför Maria,
Jesus, änglar etc. ledsam
Nägn (ej betydande Toskana – och Siena:
masan; Neri di Bicci, Mainardi,
Borgognone, Matteo di Giovanni – etc.
inga betydande.

Kopia af Leonardos Lucretia
Crivelli, som liknar Maria
Kurella)

L 41:2:36

Boccacio Boccaccione: liten blond
fin kvinnan porträtt
Paris Bordone Bathseba
(vacker renässanseinteriör)
Pintarichio litet Umbriska landskap
ads genom förstrus i St. Hieronymus studierkammare.)

N: 287 Porträtt målads af en
34 år man 1547 – utmärkt
(Målare som modell skände)
De Bruyn – några härliga
porträtt särskilds gunnar
(n:o 255) Vidar tafler af
Bles, Bouts, Orley, Heemskerk Kulmbach (2 grefvar
af Reineck, bro porträtt) Men
alle dessas religiösa tafla
verk på mig mycket tomt;
färgen stundom rik, en och
annan gestalt vacker men dis
hela dock kantigt och hårdt.
Dürer: Pfeifer und Trommler
– den förre fräck, senare "klöglich".

L 41:2:36

Meister der Georgslegende
(XV Sek. 8 bilder)
Meister der Sippe Marias
(samma motiv en franck och
en af Meister Wilhelms nach-
folger) Meister von Severin; Meister
der Marienlebens Meister der
Lyversberger Passion;

Meister Wilhelm: Madonnan
" " Helgon (en hel rad)
" " Crucifix (med helgon)
alla stilla, ädla, gestalter
med milde uttryck.
Han skola: Bebådelse

Stefan Lochner Ytterst dom
" " Madonna in Rosenhag
Han skola: Marias besök
" " Bebådelse
och (i Domen) den Stora, härliga
Kungarnes Tillbedjan, en mängd
figurer (en purpurrödt gubbe på
knä) framför en hartig, blåklädd
Madonna, med guldkrona, en

L 41:2:36

ljuf och kraftig Kunnotyp –
och på ena fleggeln en blond
rötskläd St. Ursula med
en mass Jungfrur, på den
andra ett manligt, ridderligt
helgon med en mängd följe-
slagan. Gestalter, fång lika
utmärkta. På dörrarne
i huset och guld (guld?) en
härlig bebådelse ängel och
~~mad~~ Jungfrun Maria.
Domen*) som nu har en
vacker grön bäres omkring
sig och Hänsemännchen-
Brunnen framför sig, tar sig
ej bäst ut från fria platsen
utan då man ser den mellan
huset i gatan, då man går
från nya posten. Den är utan-
på torr och jämngrå och

*) 160 met. hög. grundsten 1248 färdig 1880

L 41:2:36

urkar ej fors som en
romanek byggnad och ej rik
som den bästa gotiken. Men
i mänskan (på aftan) sam-
lade sig marsorne och
urkade stort. Och ineuti
är den härlig: hela skeppes
alldeles fritt från alla slag
kapell o.d. endast de
härliga pelarknippene och
healfen i gräss och de
3 radene fönster, de nedre
i vägger, den öfre, smärre
sams ofen denne rad de stora
uppmot healfen: de fönta
de figurrika och brokigaste;
de mellerste i dämpade
figurfri mönster; de högsta
nedås med en rad gestalter
runds om, upptill mönster,

L 41:2:36

alla inga taflor. Det hela verkar mycket mättfullt och rikt; i aftonsolen lyste alla fönster i glöd samliga; hvalf och pelare färgades af deras glöd; sång och orgel tonade — hela verkan var fullkomlig därinne mellan de grå pelarne och hvalfen och de glödande fönstren. Och sedan i mörkan, då massan samlade sig, blef enhetlig och dunkel verkade det ytter stort. Symbolisk för ett människolif: som börjar med en bred, jordbunden grundval och alls mer befriads från

Hänsemännchen — brunnen: saga om tomten, som hjälpte skräddaren och som hustrun strödde ärter i trappan för, så att han aldrig kommo igen.

Tyngd och massa, alls
mer sammanslutes och
smalnadt i fråga om
omfattning och detaljrikedom,
stiger högre och högre uppåt.

Vägen till Göttingen först stora
slätter – sedan vägigt landskap
med blå höjder längst bort
– från Paderborn – Egge – Gebirge
kallar skogshöjderna – Öfver Hagen Ott-
burgi, Altbeken – Northeim. Vid
Göttingen samma natur – hela
landskapet vägigt, med fält
skogar och aflägsna blå höjder
– utlöpare af Harz; säden
bärgades, ny höskörd åfven; fruktt
i massor och vildblom i renare.
Göttingen har ingen tram, får ej ha
fabriker; alls villor och trädgårdar
(Hainholzweg t. ex.) och Hainberg fullt
af skog – på en sidan Bismarck-
tom, på andra Bismarcksäule på
eldarne. Själfva staden har en
hel del vackra gamla X verk-

L 41:2:36

hus, isynnerhet i Barfüsser-
gatan (Puncker schenke år 1424)
en gammal kyrka, med giraff-
torn; rådhus med den förtju-
sande gotiske smidesbrunnen och
ini "Gänselise" med 2 gäss —
Hotel National byggt 1795
af kungen af Hannover till en
hofdam — med alle dörrar
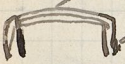
fint böjde, af massiv ek, alle
handtag (= stäg med hand,
af messing; vackra stucktak och
brukstrummes förtjusande: grätt
på väggen målade — med alle
slags hellenisk offer — kamp —
rodd — scener, i tidens stil
men i den
grad vackert
hällne, enkel
och fortligen
diskreta at
glade att —
kaffe kaffen
blef en
ambrosia!

Detta är huset, mitt
dess nu vansirad
yttersida

Ruinen Hardenberg
(via Nörten) 10 min. från
Göttingen, var en vanlig ruin
med stor byggård, träd
i rummen och på gården,
vindbro etc. samt vacker
utsikt. Men nedom slotts-
ruinen var något under-
bart vackert: en förvildad
tuja planterning i någon
f.d. trädgård — massa
af träd som stoda i
högt gräs bland buskar
smale och mörke och
som ändå tillhörde en
förvildad trädgård da
något af Maeterlincks
skådespel — drömspel —
hade sin scène, som ett
till tujor förvandtladt
~~[illegible]~~ trupp af svarta riddare!

L 41:2:36

Der Rhein von Mainz bis Köln.

KÖLN
Deutz
MARIENBURG
Sürth
PORZ
Brühl
WESSELING
Lülsdorf
Widdig
Mondorf
Sieg
BONN
Beuel
Obercassel
GODESBERG
R. Godesberg
z. Petersberg
Mehlem
KÖNIGSWINTER
Siebengebirge
z. Drachenfels
R. Rolandseck
Insel Nonnenwerth
ROLANDSECK
Insel Grafenwerth
Honnef
Unkel
Erpel
REMAGEN
LINZ
Ahr
B. Neuenahr
Schl. Argenfels
Niederbreisig
Schl. Rheineck
Brohl
Rheinbrohl
Brohl
R. Hammerstein
B. Tönnisstein
Krahnberg
ANDERNACH
Wied
NEUWIED
Neite
Weissenthurm
Engers
Kriegsschule
Insel Niederwerth
Mosel
COBLENZ
Ehrenbreitstein
Mosel
COBLENZ
Insel Oberwerth
Ehrenbreitstein
Capellen
Schl. Stolzenfels
Königsstuhl
Schl. Lahneck
B. Ems
Lahn
OBERLAHNSTEIN
Niederspay
BRAUBACH
Marksburg
Schl. Liebeneck
BOPPARD
Camp
B. Marienberg
Kloster Bornhofen
Salzig
R. Sterrenberg u. Liebenstein
Hirzenach
R. Maus
R. Rheinfels
St. Goarshausen
ST. GOAR
R. Katz
Loreleyfelsen
Oberwesel
R. Schönburg
Caub
Pfalz
R. Gutenfels
BACHARACH
R. Stahlecke
R. Fürstenberg
Schl. Heimburg
Lorch
Wisper
Schl. Sooneck
Schl. Falkenburg
z. Niederwald
Schl. Rheinstein
ASSMANNSHAUSEN B.
Mäusethurm
Bingerbrück
R. Ehrenfels
Nahe
Burg Klopp
Nationaldenkmal
BINGEN
RÜDESHEIM
Rochusberg
z. Niederwald
GEISENHEIM
Johannisberg
FREIWEINHEIM
Ingelheim
Oestrich
ELTVILLE
B. Schlangenbad u. Schwalbach
NIEDERWALLUF
BIEBRICH
MAINZ
n. Wiesbaden
Castel
Main

ERKLÄRUNG DER ZEICHEN.

- Brücken-Station
- Kahn-Station
- R. Ruine
- Schl. Schloſs
- B. Bad
- Zahnradbahn.

L 41:2:36

Vacker mälerisk

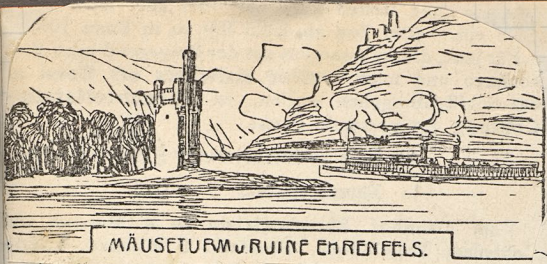

MÄUSETURM u. RUINE EHRENFELS.

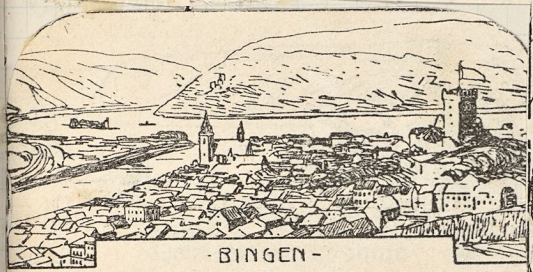

-BINGEN-

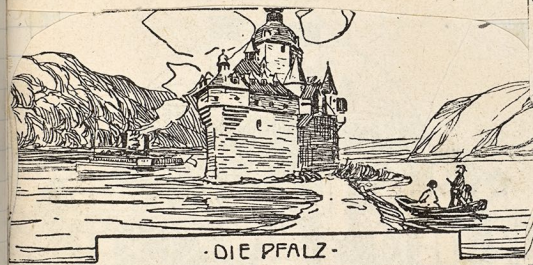

-DIE PFALZ-

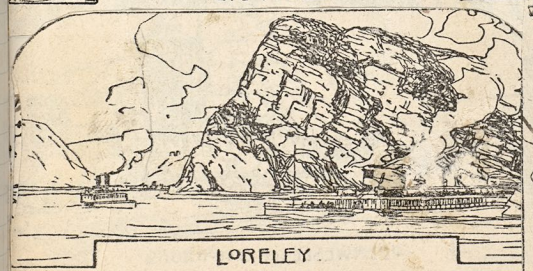

LORELEY.

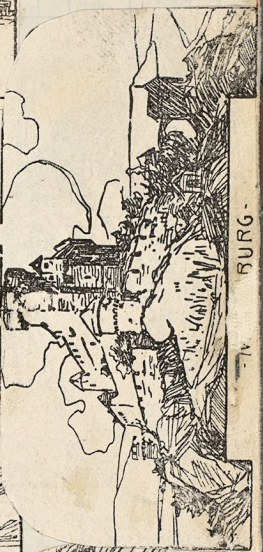

-BURG-

-RUINE RHEINFELS-ST GOARUS-ST-GOARSHAUSEN-

Som icke alls är mycket olik en mängd andra vid Rhen.

L 41:2:36

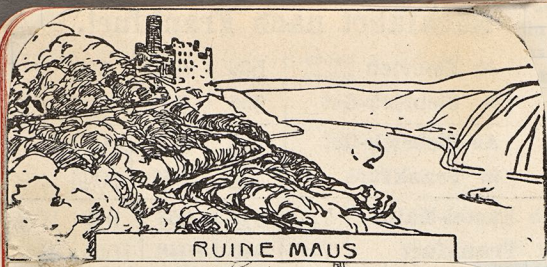

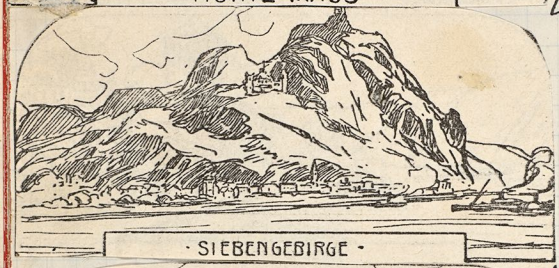

Dem 7 Kullar bilde en mycket vacker linje, men en ruin på sista toppen. Dessa broar, med sina, gamla borgtorn imiterande, torn verka florstädes **stätligt**.

Rodin i Köpenhamn: äldre: Grubblaren, Bronsåldern, Borgarne; Johannes i bron. Porträtt: 3 Hugo; Puvis, Falguière, Laurens. Kysson. Eva. Nya för Skipt. voro: Skuggan; Isis; Jeanne d'Arc; Kariatid; Förlorad son; Ovidisk Metamorfos. Francesca ou Paolo. Sindig har nu där Naturen och Adoratio (till de Tidigare) Tegnar den uga nakna kvinnan mot klippan (="Sorg")

Nu är landskapet mellan Berlin-Rostock rödt af ljung af klöfver också — gult af säd — träd i lundar och i rader — barrskog — sjöar. Vack rast alle enarre i des sälfver grå gräses vid Tallskogen i Hermsdorf. Rostock — med massor gamle vackra hus (torget bara sådana) vacker f.d. vall-promenad med träd o.d. vacker klostergård, med stora träd och gamle hus med små rutor och luckor; vacker, restaurerad klosterkyrka, med flere snidade och målade altarskåp, (orisa jungfrur vackra) med massor af grafstenar (nunnors mäst men äfven prästen och riddaren) I Kpkmn såg jag nya promenader (längs Frihamnen) med Gefion brunnen, nya drakbrunnen vid rådhuset; Glyptotekets tillbyggnad med dess smakfulla nya salar för all den gamle konsten: etruskisk, (Hellbigs samlig) egyptisk, grekisk, romersk. Ack af Y Medrano + 1693 Franciskus Statyett. I öfrigt dar Rembrandt, Millet, fru Kroyer vid Skagen, Corot, Rousseau och B. Lepage af Taflorna samt de 2/stora parad porträtt grupperna.

Balthasar Neumann har Brucksal (på h. Rhenstranden) i Würzburg's slott en (i den närmast) 14 Heilige kyrkan sine mästerverk af rococo-verk. Packerskulpturer finner man allra underbarast i St. Wolfgang. Ej långt från Salzburg tror jag. Det är Kurt Breysigs kärlek.

I Grunewald några Muthius villor: hvita, gröna luckor och röda tegel tak; utbyggda balkonger (af murbruk) finnetiga visor;

L 41:2:36

I Berlin: 18/8 Deutsches Theater.

Grillparzer: Des Meeres und der Liebe Wellen. Hero = Camille Eibenschütz. Onkeln Diegelman Leander Georg Heinrich Naukleros Paul Wegener Janthe Leont. Kühnberg. Demo Tyskland Romeo och Julia gjorde ett gripande intryck också från scenen — är fullt af äkta lidelse och psykologi (och teaterverkan!)

Kaiser Friedrich: Rembrandt — barmhertig Samaritan — man med guldhjelm — (Se andra boken!) Anslo, mennonitpristen.

Rubens: Bacchanal (Silenen) gamle Ruisdael nägra landskap (885 g) särskildt.

Saroldo Venetianska (i gust) (307) Scorel (porträt (644) af Aerntz.

Signorelli Pan. Ter Borch: Koncert.

" Porträtt af gammal Velasquez: Dame (413 E) man (79 c) Venetiansk skola (49) stora vida egen (något af mantegna.

Verrocchio (?) Flickan (Noli me Tangere) de Voes (makar) 831 Döttrar 832.

Rog. v. Neyden: Karl d. djärfre (545)

Jan v. d. Meer: Vermeer Flicka med pärlhalsband

" " Hem och dam vid vin

" " (d. ä") Landskap.

Watteau (Gesellschaft in freien) Fruktet i det fria Italiska komedier Franska " "

L 41:2:36

märkisches Museum —
vid den vackre Köllnischen
Park (= Inselpark) gotisk
vid Tegelsten (för mycket ut-
krimsad) ej längt från det
nya, enkla, grå sandstens-
rådhuset. Utanför kopie
af Rolandsbilden (1474) från
Brandenburg a.d.H. Rådhus.
En Trähiskop i vorhallen
Stora gården med stenbilder
o.d. från byggnader; i Erdgeschoss
prähistorisk (sten, brons åldr
etc.) Hallstadt tid, La Tène
tid; kjøkkenmark tid; Wendernas tid. —
Naturhistorisk tid. Kulturhisto-
risk; ndskap, stadens utveckling
litografier, Berlin Humor, manu
skript; tryck; stadsbilder; Tyder
Fontanerum (porträtt etc.) vidare
porträtt och 4 byster (Chods-
wiecki och andra) Vapen —
Handel och yrker; Straffrum
(dörrar till Kinkel's och Reuters
fängelse) Spreewaldrum ur
Burg-Dorf; Keramik (Potsdam

L 41:2:36

etc. / 1830 Tals nem af
Masuerbjörk – Kephalaker.
(Konsolstenar = hufvuden af
män i rött sandsten) Gamla
Berlinbilder. 3 (44,–) halffär-
digt landskap af Mengel och
Berlinakvarellen af Julius
Jacob; vidare mera nem ur
Podewils palais (Klosterstrasse
68) årstidene – mosaikstyrn
c 1795 (circa) skridskogång.
Skrålåder och vätkommer.
(några plakat af Mengel
Porträtt, "Stammbücher"; en hel
del "minnen" – t. ex. Björnen
(från 1280 i sigill) och hans
utvecklig i Stadens vapen.
Vackrast är den fria, gröna
platsen, tager af parken, med
vacker renaissanserker; med
vildrim, med gamla statyer
o.d. (på murar). Att museet
är fritt 10–3 vid en allmän
park, är en god sak för ut-
bredande af patriot känslar
i bredare folklager.

L 41:2:36

D' Kaiser Friedrich

altdorfer Ruhe auf der Flucht nach Egypten (638 B)

"Der Hoffars sitzt der Bettel auf der Schleppe" — både förtjusande landskap och lille nakn Jesus, som vill leka med alle änglar, som plaska i getiske brunnen är förtjusande.

Amberger med den härliga Kosmografen Sebastian Münster (583) 65 är gammal.

Fra Angelicos yttersta dom och (62) Franciskus förklaring

Barnaba di Modena (1171) Maria och Jesus — guldgrunn

Gentile Bellini (1180) Maria och barn.

Giovanni Bellini Döste Jesus (= mantegnas ängel (se Wikner)

Bordone: Schackspelare

Borgognone (51) Blå ljuflig madonna, 2 änglar

L 41:2:36

Bottiella — Tondon (102) med
ljus i rosenbaser och änglar
Tondon (102 A) med änglar och
liljor
Venus — samt Ung kvinna
och Giuliano di Medici.
Breuyn Johannes (588) van Reyht
(Kotns borgmästare † 1533)
Chodowiecki: Blindkuh
Hahnenschlag.
Joos van Cleve (633 B) Ung kvinna
porträtt.
Coreggio: Leda (och 90)
Cranach d. ä. Maria — Jungbrunnen
Hand dem.
Credi Maria från Egypten (103)
Christus Ung flicka (Talbot) (532)
David 4 heliga (Antonius)
Deutsche Schule (ung riddare, blond) 629
" " ung arkitekt 629 A
Domenico (614) Kvinnoporträtt (ung
(Jordan kallad Piero della Francesca)

L 41:2:36

Dürer: Holzschuher, Muffel
" " ung kvinna (5578)
Dyke – Prins Carignan
" Genuesare
" Genuesiske

Eyck: Gent altaret
" Arnolfini (vit, albino?)
" Man med nejlike.
" Maria i Golisk dom.

Ferrari Bebådelse (Jägen!) (213)
Florens skola (71 A) Madonna med barn.
Fouquet Etienne Chevalier och heliga Stephan
Gaddi Taddeo – flera små.
Geertgen: Den (Tänkande) Johannes. (1631)
Gentile Madonna (1130) 2 heliga
Goijen flera. Goya (gammal dam, munk Secessionssal)
Hals Flera – gem sjuger, Hillsbobbe, annan m. f.
De Hoch Madonna (820 B
Lippi (Filippino) Madonna (82) (69) Ynglig
96 A (95) Consolatrice –
Lorenzetti (1077 A) Humilitas dict. (grå)
Mantegna (S. 5) Maria med barnet.
Marmion St. Bertins under. (1400 Talet)
Marziale: Kristus i Emaus. "
Marsys Maria (med ungen och Baum kuchen m. m.)
Meister von Flémalle 537 ung och 537 A
äldre man.

Minnlig: gammal man (5290)
Sieri di Cosimo: man, Venus, Amor (Kuni)
Piombo: ung romarinna
Pisano (Vit) Kungen Tubaljan David
Pollajuolo

Hos Diederichs läste jag
brefvet kasten till Lou Salomé
Ree, fru Förster etc. i saken
Nietzsche. Det mäst gri-
pande — vilda utbrott af
afskyg för henne och — beundran
Hennes originalitet, genialitet
viljestyrke, enhetliga karak-
tar, hennes förstäelse talar
han om — äfven senare — med
högsta beundran. Men han
saknar etik, mål, ideal,
hjärtats höflighet, ädelmod
han är ett sinligt, lekande
grymt, planlöst kattdjur
o.s.v. Han har trott henne
vara en ängel, sänd
honom — hans lärjunge
hans hjälp; anser sig
af henne bedragen — lider
sitt lip djupaste kval
säger han, genom att han
döttat hans bild af henne
"Lou i honom"; han lider

som en sjuten vore hud-
lös; men denne högsta kval
att den högsta utvecklig;
af alle kval lider han —
mäst dock den förlorade tron
på henne; hämnas har han
aldrig velat eller kunnat;
hans högsta fara är das
Mitleiden; "sich kalt
machen" hans främsta
uppgift; senare blir han
min Schicksal (= mer Dynamit)
als Mensch. Han vills
gärne lide ännu mere om
han kunnat förlösa henne
ur hennes själfriske nihi-
lism och gifvit hene de
högre mål, de ideal, den
kyskhet, kraft, tacksamhet
som han saknade. Hans

Han afskyr den s.k. Stora politik
som innebär folkens upp-
hetsande till "Selbstzucht".

L 41:2:36

känsla hade föga hafs
med erotik gemensamt, blott
Gud kunde varit svart-
sjuk på den känslan, så
hög var den. Och så fann
han i ängeln det farligaste
slages af kvinner, kattdjuns i dess grymma lek-
leus, den samvetslöses.
Han hade grätit oänd-
ligt skrifver han ene
gång; tagit för mycket
opium att döfva kvalen
den andra.
(„Senare säger han att han
endast kunnas ha att
äktenskap i stil med
Goethes.") Skulle han ännu
kunna tjena henne, skulle
han kunna försåta henne
allt(!) Han ville se ha
henne den höken "Selbst-
Sucht", ~~[illegible]~~ der Drang

L 41:2:36

nach Gehorsam gegen
das Höchste ist."
Han har verkat på hela
hans varelse som en Si-
rocco — Men ännu
efter brytningen undra
han om system ej kunde
försone sig med Lou —
ty han och Rée voro de
ende, han (Nietzsche) kunde
tale med och som absolut
förstodo honom (!!)

Har läst i Ems:

K. Vollers: ~~Geschichte der~~ Die Welt-Religionen
— ett spjut mot den modärna, "hi-
storiske" Kristendomen! Vidan del II
af Baslarn Bernoullis bok om
F. Ombrek och Nietzsche (som ej fås ut-
komma i den fullständiga form, jag
fått den, utan skall öfversvärtas
— hufvudsakligen Peter-Gast uttal-
landen om Ens Förster-Nietzsche.

Edmond Rod (hans personlig historia men
omändt) Quand l'Ombre gagne la montagne

L 41:2:36

Gräfin Gneisenau: Aus dem Tal der Sehnsucht
en del finheter (räkade hemma
hos Sophie Hauchstetter)

Anselma Heine Der Wegweiser med
en god karaktäristik af mannen,
som är "Wegweiser".

Hilma Angered Ödesglimtar

Clara Viebig: Einer Mutter
Sohn, ett betydelsefullt
inlägg i fosterbarnsfrågan: en
liten, till Berlin förflyttad
bond-Wallon, som blir helt
deracini och intet värd.

Frieda, Freiin von Bülow (f.d.
i Amerika, förlofrad (?) med
Peters, som sedan hade processen
en vacker, mörk dam om 45 (?)
som jag räkade i Dornburg, dar
han bor med sin syster. Af hene
har jag nu läst en bok,

Urbilden till "Gladys" af Bistolfi.

L 41:2:36

Irdische Leibe — en fin adelsfamiljs historia vid ett litet hertighof — bekräftande Jordan's ord (i hiskningen) so geizen die Götter mit ihren Gaben:

Sie versagen der Sehnsucht
der Seligkeitsfülle,
Und gewähren der Wunsch
wenn er wertlos geworden.

S. Frenssen: Hilligenlei

Han berättar för "hele människa" — d.v.s. de, som hoppas att på nämsta äng fina en för samlig anglar i.a. äsne hjordan ha en ora att och vid vägrändningen det Eviga Väsendes kunde stå med alla världars tusen gåter lugns hållna i heliga händer". Allt är starkt i människoskildringen men icke i den Kristusskildrande delen. Hela kritiken af den har han gifvit i Anne Bojes ord: jag

Man måste lefva igenom sina misstag för att ännu deras fullt."

L 41:2:36

har aldrig sett en omvänd
människa, aldrig någon som
ändrat sin natur; de taga
alla sina "Bosheiten" med i sin from-
het. Och således blir denne
Kristus sannerligen ingen
Frälsare för andra människor
än de, som likna honom!
Deras fråga har han svar
på, icke de andras!!
Och när Kaj definierar X domn
så "alle hingeben, alle deel-
den, gang om under, dagen
reiner Leben" — så lägger han
till att ej ens Jesus själf
kunde det tig det är nå-
got i människan, som stri-
der dämmot, och "något
godt i henne."

Anekdotberättandes är en
svår sot: den driver allvarit
ur dagsverket och vördnaden ur

L 41:2:36

ur tillvaron."

Om Kai Jans: "Det är alltid jalaften i honom och människor och förhållanden förstöra alltid jalaften för honom."

Kai – om tron på hyrkolären "man är "lycklig" i den – ja, som en kung är lycklig när han skänkt bort sin krona och tror sig lycklig i sin nattmössa."

Kai talar alltid om en rätt Untergrund des Lebens, ein rechtes Weltgefühl, rechte Religion." Men ge dem – det kan han ej i sin unvattnade kristendom; han talar om människohafvet, där

L 41:2:36

då och di:en „höjer
bölja stiger och ilar fram
med sin silfverkrone och
faller öfver sina egna
fötter." Enligt honom
blir Jesus endast den
skönaste af dessa böljor*):
när andra finna andra
skönare ha de full
rätt till dessa val
– och därmed är Kristus
som religionens centrum
afskaffad, betydelsefull
endast för dem, som
finna sin religion i sam-
klang med hans: tron
på den eriga maktens
godhet, den tro, för

*) eller en af de "hjältar, som
stiga fram i folkes som
björkar öfver ljungen"

heiken han gick i dö-
den. (Tig han kunde ej "~~[illegible]~~ dele
sammigen i 2 hälfter" +)
"Den stora massan, det
dästa djuret utan ögon
och med de tröga rörel-
serna" var aldrig kristen
och blir det aldrig. Han
"hade intet, alls intet
för rofdjuret i människan"
han hade intet annat
än godsinnigheit, Rein-
heit, Treue. Och därmed
mättar man ej ens folk
ej ens 3 dagar."
[Sannt. Men hur
kan man de tro ~~[illegible]~~

+) behålla den ene och
sälja den andra för fram-
gången.

den "rene Xdomen" är
något för folken!?
Hur föga samt är
Xdomen lära: "Tron
på hvar människosjäls
höga, gudomliga värdig-
het och värde; tron på
den obekanta eriga
maktens godhet och
närhet; tron på mänsk-
lighetens svåre, sköne
uppgift och underbara
höga mål, att nå Guds
rike." (Ty endast detta,
ej ens Jesu hela sedlära,
tar Frenssen såsom Xdo-
mens kärna)
Kai's slutord — alle
lärån skole vara vänliga

L 41:2:36

"met alle barn" – ty
barn kunna ej värja
sig och kanske sitter
vid deras fötter den
gum, som bringar oss
die letzte Erkenntnisse
eller den flicka, som
blir hans medar och
kväljas af tunga
underliga tankar som
af drömmar."

#

En fransman har
skrifvit en bok om
? ? skildrande
sedema i en stad i
fransk-Asien – Sankog(?)
eller rättan klimatets
sedes-upplösande verkan.

L 41:2:36

Artzibaschews bok
Snarin är det som
gjort skola bland de
ryske ungdomen, som
i vild "fri kärlek"
– eller i klubbar för
detsa ändamål –
förbrukar den kraft,
den ej får bruka för
patriotiska mål.

Mackowsky Michel
Angelo visar att Plato
Dante och hela idi-
kretsen om medicerne
speglas i Michel Angelos
konst: hela universum som
upprunds väsen.

Läst Peter Altenberg

Auswahl — med en del finheter och en hel del "futilities" — ting så tunna som homopotiska medicindoser — jag menar att saften och saltet i dem knappast anas. Men dar han ser med verkligt djup blick i flickebarns själen — ger han värde fulla psykologiska aningar.

I dit Zukunft N:o 42 har gjorlitt en uppsats om mödrarna (dar han talar i min andar hus och hållet) En ny lok, jag endast

L 41:2:36

sett, av Walter Harlan
Det Sünde am den Kindern
(en lärares bekännelse)
Läst bröderna Margueritte
Femmes nouvelles — en
som förteelse — ej som roman-
intresserande bok.
Agave af Maria Ebner-Eschen-
bach, en bok ur Masaccios
tid, en bok om den stora kär-
leken
..... "für" einen berauschen
Frühling gibst du,
Dir Kraft eines Lebens, Agave,
Und stirbst am Erblühen dahin .....
antonio, kruckmakarn vor
ariccia — älskar Margarithe
hean skrall är "solsken sals;

Petersburger Zeitung Montagsblatt
har Mita Kremitz 13 Juli (30 Juni)
en artikeln Vier bedeutenden
Frauen om Drei Frauenschicksale.

musik," hvars skönhet av
Florens stolthet. Då han tro-
lofvar sig med en rik stackan
blir han konstnär — målar hem
i 3 olika bilder som jagande
Diana — "Wer ist aber noch
das Höchste Geworden ohne
das Schwerste gelitten zu
haben" — säger hans lärare
Masaccio. Men sedan kan
han intet mer.

San Vigilio — en dålig novell
af Paul Heyse, som också
vederlägger att Böklin skull
menat den med Todteninsel
(En annan säger Portefino!)
Det enda, som är bra, är
skildringen af platsen med
nischerna, bysterna och af-
presserna.

"Ein glücklicher Zufall, säger Gentile
Fabriano," ergreif ihn, unterwerf
ihn, er wird ein glückliches
Schicksal." "Vor der Geburt
alles Lebendigen ist der Schmerz gesetzt

L 41:2:36

Ebner-Eschenbach: Die unwiderstehliche Macht (= modersinstinkten) med 2 noveller: Der Erstgeborene och Ihr Beruf. Isynnerhet den första stark: en af en grefve våldtagen ungerk flicka, gift sedan med sin förre tvlofade och mor till grefvens son och arftagare. Mor och son dragas till hvarandra genom blodets makt. Den andra är en flicka, som vill bli numa men istället uppfyllas Trooper ett barn.

Olive Schreiner: Peter Halket of Mashonaland — en svag bok — där Kristus uppträder i Sydafrika frågan. allt är sanning i den — men hon har ej lyckats i formen.

Rosny: Une Rupture — en ogift kvinna och en gift man, som ledsnar på hemme. Det är en mycket skarp och oförglömmelig psykologi i den —.

L 41:2:36

Bel-Ami – Maupassants berömde bok, som jag nu först läst. Gripande är Norbert's (en Forestier's) tal om döden – hur måste Maupassants själ ha kridit infor dess tankar, förintelsetankar! Georges Duroy – slutligen barn Du Roy – har ju blifvit en typ. Och är, hvarken han – eller pressvärlden – någon karrikatyr! Hemsk tanke. Om det vore minsta hat i skildringen, kunde man hoppas på dess ensidighet. Men nu öfvertygar den! Han har små, mordiska ord – t.ex. "avec toutes les raisons banales qui traînent dans les Esprits comme la poussière dans les appartements.

L 41:2:36

— "rene de ces filles qu'on ne voit pas, à qui on ne parle pas, et dont on ne dit rien."

Dans les combinaisons politiques il ne faut pas dire: cherchez la femme, mais cherchez l'affaire."

Se servir de la religion comme on se sert d'un en-tous-cas: "S'il fait beau, c'est une canne, s'il fait du soleil, c'est une ombrelle, s'il pleut c'est un parapluie, et, si on ne sort pas on le laisse dans l'antichambre."

— Du trodde (de baldiqe) qu'on s'occupait d'eux là-haut et que leur état civil se trouvait inscrit sur les registres du ciel avec la balance de la dette et de l'avoir.

Biktstolen: "sorte de brêtes aux ordures de l'âme où les croyants vident leur péchés.

L 41:2:36

– tout l'arsenal d'arguments méprisants qu'on emploie contre les peuples dont les intérêts sont contraires aux vôtres.
Les paroles d'amour, qui sont toujours les mêmes, prennent le goût des lèvres dont elles sortent.

Au-delà de l'amour af Daniel Lesueur är en mycket psykologiskt intressant roman med en mängd fina iakttagelser: "att älska är att hundrafaldiga lipintensiteten" – och sedan mista all lipvilja då man ej älskar eller älskas mera.
Så att det sähraste berises med den personliga odödligheten är att vi redan då här, i en själfva, vi som ej ens kunna återkalla i minnet något af hvad vi kände eller vore under ett tidigare skede af dessa lif!!

"Déraisonner, sortir de la vie" — dès ès lifsets högsta ögonblick.
"cette glissement de notre être au néant dès que ne crie plus en nous le voeu suprême de la vie" .....
Så hum han väntar, som gift, tills äpen hennes läppar vaknar: han vill "séduire sa femme," ej våldtaga henne.
Nås kartekn slecknar nous "nous sentons appauvris de tout ce que nous n'y ajoutons plus."
Trädet anklagar vinden, som stror den blad. Men om våren hålla bladen: då de mist saften rår vinden på dem!
Han begärde af lifvet "le mouvement plutôt que la profondeur".
Kunna vilja tala till rätta.
Man vita att ord kunna på-vrika handligar, aldrig känslor.

Romantisk kvinnovänskap
växer i ett kvinnohjärta när
kärleken aftager.
Det bevar ej af en sjaelf att
bera åtrån och illusionen, det
som berusar och förblindar.
Har man rätt att förbise
de dramar, som spelar af vår
nerver, vårt hjärta, vårt medvetande
— En flamte nubbade bara
ven mindre höfnads väckande
än de impulser, som vi finn
i vårt eget, oss obekanta jag.
Våra intryck stegras, så fort en
ny årstid. Kommer, genom våra
"frissons de reminiscences."
"Le difficile n'est pas de nous
cacher mais plutôt de laisser
lire en nous" — så djup är
brunnen, så försegladt stenen.
Redan inom vår tröskel, med tjenst-
folkes, börjar "l'ocean lourd
et sourd des êtres", som om-
ger oss "et nous ignore".
"Notre vision de la vie change
avec nos horizons."

L 41:2:36

Les moindres apparences
gör en älskande utom sig "les
plus éclatantes certitudes"
öfvertyga honom ej om hans
olycka.
"Plus haut que la vérité il-y
a l'indicible."
"l'inconscients empreints
dont l'homme préféré par
une femme marque cette
femme"
Utskrattad? – Men "le rire
est un bruit qui ne compte
guère parmi les voix de la
terre et du ciel."
En man, som ej tar ändligt arf
endast pärningarf blir den lägsta
typ af alla – sin hjärna kan
han ej bruka, sina händer behöfver
han ej bruka – och vällusten blir
jämte fåfängan hans magre
resurs – ty utan fantasi och
smak äro dess instinkter mycket
begränsade i fråga om de resurser
de bjuda.

L 41:2:36

À force d'aimer af Daniel Lesueur

– en historia om moderskap utan äktenskap – om socialism och kärlek.

"Ce qu'en un style, qui commence à paraître gothique on appelle encore une faute" (= moderskap utan äktenskap)

man tror att barn glömma. De minnas – men tiga. I dessa själar, dem man tror genomskinliga, finnes en "incroyable puissance de mystère."

Den 30 åriga kvinnan tror sig ej vilja behaga och ryser af fruktan att uppetäcke att hon ej gör det; ämnar ~~afstå~~ öfverge kärleken – men vilja ej att kärleken öfverger dem!

"l'admiration, la passion suprême des coeurs nobles....

Det tillstånd, då två väsen utan ord förstå hvarandra är så rikt att man "ne peut que la diminuer en la précisant par des mots."

Den makt att glömma, som

L 41:2:36

kunnan ägar, berörpar
dem "Toute notion de solida-
rité avec sa personne d'autre-
fois." Hvad kan deras förtid,
som de själfva glömt så att
den för dem ej existerar, väl
göra deras nya kärlek.

Naturen har gjort den sinliga
dragningskraften oberoende af
något som hälst band mellan
de moraliska personligheterna
ha man ut kunna
och samhället har ökat
svalget genom att ägga den
fysiska lidelsen genom lyten, konsten
litteraturen. 2 antagonister
hvar alla intrusen, alla
"conceptions" skilja sig men som
ej kunna umbära hvarandra
— detta är de modärna kärleks-
och äktenskapsparen.

La divine grâce qui fait en
apparence du donateur l'ob-
ligé de celui qu'il comble

de joie" — fördubblar hvar gåpa värde.
Våra känslor, ej händelserna utgöra vår verkliga tillvaro (ty med andra känslor kunna de händelser, som bli tragiska för den ene bli helt banala för den andre.)
Det ögonblick, då "l'impulsion d'un sentiment" utestänger alla andra rörelsemotiv och driver vanlsen så som gravitationens blinde kraft de liflösa kropparne.
Lorsque nos sentiments deviennent meurtriers pour les autres, c'est le plus souvent après nous avoir dévastés nous-mêmes.
"La fortune (la plus) insolente est la plus entourée de respect... rien ne vaut un bruyant scandale pour lancer une réputation."

mot evangelium och Tolstoy
hvilke förkunna försakelse, kittets
och stolthetens kuvande — d.v.s.
brisent les ressorts de l'effort
humain" och dock på godhetens
maks i den kamp för tillvaron,
som måste äga rum.
Dis som gör de lägsta handliga
möjliga för vissa naturer är
"la complaisance infinie de
leur imagination." Och samvetet
är en kasuist, som försonar
oss med de värsta skamligheter.
I vissa afgörande strider
vända sig alla personlighetens
krafter inåt och den yttre
människan är endast en
automat förd af "les ressorts
de l'inconscience."
"À 20 ans le sublime semble
l'ordinaire de la vie."
Den deputerade lefver i en
atmosfer där hängar och

intriger leda till allt.
Hum skall ~~kan~~ undgå att
korrumperas om har ej har
en undantagsmessig sjäts-
kraft? ~~Dess vann~~ Så mycket
den värre för ett samhälle
som visar sig okunnigt
om den elementära psyko-
logiens lagar och som är ass
för amoralisks att dare
en bättre miljö för de ka-
raktärer åt hvilka detta
samhälle förtror sina öden.
Balzac af Stefan Zweig — en
mycket fin liten bok.
Vivos voco af Elisabeth Dauthen-
day — ett stort framsteg
en bok med mycket värdefulla
tankar i en en stillnad stil
olik den förra bombasten.

En vacker dikt om Modersken
af Carmen Sylva, säger
att af alle ord är intet

"so ungelehrt gedankenreich
als mutter
Wenn es von Kinderlippen klingt
Wenn es aus K. augen winkt
" " in " herzen singt
o Mutter .....

Läsvärd är Kanske Theodor
Lessings bok Der Lärm
(Hans f.d. hustru är mycket
intressant.) Jag vis endast
att han nu stiftat en för-
ening mot larmet(!)
Eleonor af Mrs. Humphrey
Ward – dar det inde in-
tressanta är italienske land-
skapet i Albanos 2) i Arvieto
närhet. Läste (i Bästad)
Isolde Kurz skildring af sin
De japanske mödrarne under-
bart milde, stille, tålga
väsen gör barnen, som så
behandlas, otvunget naiva och
fine i sitt väsen, de ocksa.

Ovr. i dokter Edgar Kurz i Florenz + 1904.

L 41:2:36

Kurelle och Loewenfeld gi ut Grenzfragen des Nerven- und Seelenlebens. 28 hefts 1904 innehåller Probst om Weininger och G. Baumer om Die Frau:

Ferrero: Europa Giovane har artikeln om Il Terzo Sesso.

E. Dühring: Ueber den Weg zur höheren Berufsbildung der Frauen (Berlin 1878)

Alfred Loisy (cirka 50 år) har nu på sitt lipsisk, 3 stora band Les Evangiles Synoptiques blipit exkommenicerad. En ny Renan, men ej artist som dem utan kritiker. Grüre's vän. Si och Dorchain (av Faguet) hos-bäst Jeunesse pensive (med dikter om mödrarnes farliga omekningar.)

L 41:2:36

A. Feuerbach d. ä. har
skrifvit om Kasper Hauser.
Wilde: Infantinnan födel-
sedag – uppförder i Wien
af konstnärer och drägen
dansader af Grete Weisenthal
(Erwin Lang's väninna)
Karl R. af Ugglas: Himmelens
Folk
Ellen Wester: Paracelsus.
Martin Buber: Baal-Schem
en underbar bok, som
gifvit mig mer syn på Jesus
än hela Bibelkritiken
religiösan än hela sunska
kyrkan.
Jane Sernandt-Claine: Lifs-
makter – yttrligt "verschwommen"
i tanken – med stämnings-
kristendom i blinkar och det
bästa (som alltid) analysen af
de svåfvande (tacksamma och

L 41:2:36

dubbel danade) naturerna.
Kodak af Paolo Lombroso
– som skizzer med psykologi.
Farfors son (T. Körner och far)
af Cecilie Bååth-Holmberg
(i Karlstad)

I Arkitektur n: 10 (3/10 1908)
Ett par Timmerbygnader
af Wahlman (härlig känsla
af träets själfullhet och
adel och helgd)
Johan Bojer: "Vort Rige",
en mycket stark bok.
H. Hesse: Peter Camenzind
En droppel i Hafvet (af Anna
Quiding – i bist på annat
i Båstad (!!!)
Go – af M. Beradt –
en bok om den skygge unge
manliga själens nöd.

Elsa Lindberg Doveletts: Krinnes
och några andre svenska
har jag delvis läst i höst.

Schweiz

i Bendes: November 1908.
Omläst La nouvelle
Héloïse, som verkar otro-
ligt underlig nu med sin
syn på kärleken som "une
vanare faute" — att hon vågat älska utan
sina föräldrars lof ger Julie redan
ångerfull*) och att se sig at hennes
"fall". Och dock hur äkta at ej
kärleken: "vi skulle känna samma
saker vid världens motsatta
ändar" säger han, de le sig d'aimer
gryp hennes sjöt, kände hon behöfvet
af en evig kärlek. Pri grund af vare
själars dansig och enhetta i vare tycke
blir kärleken vårt lifs store angelägen-
het." "Disse bade skinne själar ut-
gingo ur naturens hand skapade på
hvarandra". L'union des coeurs par
leur choix, voilà le véritable ordre social.

*) ja, att älska aldrig så mot sejttes
hene "vanära", att tillstå det ett brott!!

L 41:2:36

Pierre de Coulevain (läst en serie artiklar ur Au coeur de la Vie. Synes vara en äldre dam min journalist begäfning. Heter

Gérard d'Houville (fru H. Regnier dotter af Heredia)

René Bazin (de l'académie française de Blé qui lève

Henri Bordeau

Champol

Colette Yver: Princesse de Scènes

Romain Roland (har skrifvit om Michel Angelo)

René Boylesve

af G. d'Houville: Le temps d'aimer. En förtjusande skildring af en kärlek, som både kalla vänskap och den enga bildhuggarinn efter sin erfarenhet af sin mors älskan (och svåger) som glömde, af sin egen ungdomskärlek som svek henne med en väninn, efter sitt giftermål med den gamle bildhuggaren som av endast en lyster tyrannbliffis skrämd för kärleken och försummar Le temps d'aimer ty mamen dör, utan att he vågat säga henne sin kärlek. Att han medrutet värjde sig och ville hålla kärnslar på vänskapens nivå, hade vänt psykologiska. Nu mister loken sannolikheten, tyen af mån byllad pariserkeinne har ej den naivitäten att ej märka ändringen i sin och hans känsla nas har reser bort för att ej förvåda sig och så mista henne.

En del fina iakttagelser: t. ex. om de många strömningar i vänskap o.d. dat en sympatien naturlig aflägsnar och närmar utan egen skuld.

"Hur många lif dö ej med hvarje lif, hur mångas andedräkt upphör med dem andedräkt, hum många själar med dem ene själ — de som bidrago att dana sammansätta, rikta den, alla de känslor, den delat med andra, de känslor andra ingifvit!"

Ungdomen at glad endast i de sällsynta ögonblick då den ej tänker — så fort den tänker at den sorgsen.

Les femmes aiment après comme ~~les~~ l'homme les aime avant.

"Lycka at svår men les petits bonheurs många. Att dem försumma vi medan vi söke Lycka med stort L — som kanske endast är ett ord" (Du Närldsvisa gamla i boken)

Champfors: "il y a des personnes qui, seulement autre qui vivent."
(dem) Vivre, c'est ressentir des émotions profondes, de douleur, d'abrondissement ou de bonheur... Le Vie c'est la véhémence, c'est l'ardeur — ej der Gjennemt i hvilken folk
I samlipes: "la sécurité qui change" est une des choses les plus divines"
Fester verka på sorg, som morfin på neuralgi: bedar ej men döfvar. Detta förklarar människors nöjeslystnad.
af Romain Rolland son skrifvit Jean Christophe: L'aube, Le Matin, L'adolescent, La Révolte (i 3 delar med skild nar.) nu Jean Christophe à Paris (har är i Tyskland förut) har jag läst del 1: La foire en place — en blodig kritik af Paris andliga

L 41:2:36

lif. Först musiken: ingenstädes vilja, ingenstädes kraftigt lif; endast prax i oändlighet om former, om känslar, karaktärer, lifvet ej ett ord. De anade ej att musiken lefver i en "unique sonore" – att allt för honom blir musik (Sid 92 –) Men lifvet, sannigen vet de ej om ~~[illegible]~~ dyne "ragoteda cuisine harmonique". Att kritikerna talade friart när de visste minst. Alltid skulle någon tillsintet göras: "i hela framman finnes en Robespierre som halshugger för ~~[illegible]~~ idéens renhets skuld" (!!) Att storhet (i sorg som glädje är gud, det som nedstår, tyngen förstår sjuter är medelmåttighet i smärta eller glädje

Den mondänisern allt.
det "nye" deras Gud –
de fara för det redan
sagde att kvinnbukten sig
att hitta det som verkar
"förbluffande." Framgången
var lagen – kritiken mogle
på publiken att denna på
kritiken för att vita
hvad de skulle tycke(!)
Att aldrig tycke kraftigt
utan "å en sidan och
å den andra" (som
Renan.) Döden var i
allt detta buller, denna
lyx. Sedlighet, osedlighet
a-moralitet (slagordet)
vero tomma ord. Men
allt var sjukt. Sundhet
fattades att det är
hufvudsaken. Sterilitet

L 41:2:36

detta var ordet: une
débauche infeconde de
la pensée et des sens.
Form, ypperlig form = ske-
lettet af den forna storheten.
L'art pour l'art är de starka
lösen: de som gripa lifvet
som en örn sitt rof. Men —
de svages hyckleri! L'art est
la vie domptée — l'empereur
de la vie men när man vill
vara Cesar måste man ha
ham själ. L'art est ce
qui fait vivre — Där döden
är, är ingen konst. I nutidens
Frankrike odlar konsten
folkets sjukdomar, tar den
vilja, den dådkraft.
[Hela boken är full af
sundhet och sanning!]

L 41:2:36

i Kphmn Nov. 1908

såg jag af nya tig Eliasbyrkan (nyrops) och Fackföreningen var vid rådhuset och drakbrunn; vidare de underbare grekisk stelerne (som Kong Georg skänkt) i Solvgade; vidare mine 2 älskade Örmingen och 2 " " V. Johansen (interiörer i hans hem) och alle de små härliga Köbke, Eckersberg, Lund Kyhn (från Kphmn, Danmark italien) Den vackrast Kyhn har Henriques; och det underbare Kristian II porträtet och de 4 Rembrandtar dat yngligen ögon än falle af undret och en hel del mera, som dock ej gaf mera risskes om danske konstens egenart. (närmast lik Hollands.)

" " de Wagnerska

man offrade vikedomen för la sobrieté — d.v.s. offrandets idea kom af att man offrade det — man inte hade!!

Wesen, die ihre Existenz wirklich nur unserer Einbildungskraft verdanken, haben wir unumschränkte Macht, wir können sie ins Leben rufen, sie aber nicht handeln lassen nach unserem bloßen Gefallen. Sind es Menschen, die den Namen verdienen, dann haben sie ihre eigenen Gesetze, müssen tun nach ihrer eigenen Natur und sich aus diesem Tun ihr Schicksal bereiten." (Björnson ed Ibsen ha sagt)

Hans Ebner Eschwege: „Über keines der

nästan orda-grund det samme: den äkte diktaren (ekspan märk.)

L 41:2:36

F. Lienhard: Wege nach Weimar

E. G. O. Inneres Wachstum.

Walter Kinkel: Grundriss

" " der Ethik

" Vom Sein und von der Seele.

" Aus Traum und Wirklichkeit der Seele.

Han trodd ej på Gud, men han måste bedja, bedja till sig själf! Blott de medelmättiga bedja aldrig: starke själar dra sig tillbake i sin helgedom. Han kände i sitt hjärtas brusande tystnad närvaron af sin evige vanlig, sin Gud, men hvilken allt väger bröto sig som mot en klippa. Och han bad Evige – Jag är, jag är!"

Moderner Cicerone. 1. Band: Florenz I. Die Gemäldegalerie der Uffizien und des Palazzo Pitti. Von Paul Schubring. 2. vermehrte und verbesserte Auflage. Mit 137 Abbildungen und zwei Grundrissen. 187 S. Geb. 3 M. Stuttgart, Union Deutsche Verlagsgesellschaft.

* Prof. Dr. Karl Voll, der langjährige Konservator der Münchner Pinakothek, der als bester Kenner dieser Sammlung in der ganzen Kunstwelt anerkannt ist, hat einen „Führer durch die Alte Pinakothek" vollendet.

Ochsa Kaiser Friedrich-Mu. i Berlin. Milano Rom Wien Venedig

Dein Lagemans lappländske diktan ("i Dyreskind") [som helsade att han "tillbad mig!"] hetor Matti Aikio, att kvaen och född i Karasjok. Har haft stor framgång med nämnde bok.

Maria Haggren-Jotuni: Kärlek (ofv. från finskan af B. Grefenberg) mycket djärf, säger det.

Vise ord af Rousseau. "Man bör ej beviljo sinnene något, när man ej kan beviljo den allt." Mamma till hustrus f. de älskar: Varen i min förvaro som ven jag nätvarande eller i min när-

varo sina vore sig förvarande.

L 41:2:36

J. F. Elslander:

L'École Nouvelle.

Esquisse d'une Education basée sur les lois de l'Evolution humaine.

John Dewey: School and Society.

E. Ebner: Magister, Oberlehrer, Professoren (urklyft ur 5 århundrade, omdömen om lärare!!!)

L 41:2:36

Nya franska böcker:

Sicard de Plauzoles:
La fonction sexuelle au point de vue de l'éthique et de l'hygiène sociale. (Paris Giard et Brière 1908)

Thomas: L'éducation dans la famille (les péchés des parents) Paris Alcan (1908)

Zur Psychologie und Therapie neurastischer Symptome (Eine Studie auf Grund der Lehre von Sig. Freud (Sexual Theorie) v. Dr. Arthur Neuthmann. (Halle 1907 Marhold?)

Max Hesses Volksbücherei. (N:o III Dehmel)

Wurtman: musikalische Bilder pr. Seemann förlag.

L 41:2:36

Todteninsel har man trott sig finna urbild till ryd Korfu. Men där var Böklin aldrig. Ej Pondikonisi "rättön" — som där anges utan hans fantasi har varit uppbyggt. Hos honom var 1880, Gufvinnan Oriola (en tyrén) och ville ha en tafla, som "kom en att drömma." Han målade dödön och sade: inför den drömmer man så att man blir rädd om någon tar i dörren." Men af Ponza-öarne i Gaëtabukten har han erkänt att han fått intryck, som inspirerat bilden — ehuru ej efter studier där, blott ur minnet danade han den. Ochsa San Vigilio och Portofino har man uppgifvit såsom urbilder. I San Vigilio var han aldrig.

L 41:2:36

Veteraner.

Minns du, när vi voro unga,
hur till kamp vi ville samla
alla livets ljusa makter —
segern var ju viss och snar.
Käckt vårt fältrop hördes ljunga:
Icke tveka, icke famla!
Falla skulle mörkrets fästen,
sten på sten ej lämnas kvar.

Broder, vi ha blivit gamla,
ha ej samma kraft att slunga
våra spjut mot ~~fiendens~~ läger
som i vårens solskensda'r.
Murarna, som skola ramla,
stå där ännu trotsigt tunga.
Knappt en enda sten har rubbats.
Världen är sådan den var.

Skola vi, likt våra fäder,
nederlagets smälek dölja,
skratta kallt åt ungdomsheta
drömmarne om hjältedåd
och åt dagens släkt, som träder
kampberedd vår väg att följa,
mynta ut vår bittra lärdom
uti gubbklokt torra råd?

Nej, se vi vår fana bölja
än en gång för vårens väder,
fylkande en ynglingsskara
kring sin gyllenröda våd —
skrumpna lemmar då vi hölja
än en gång i krigarkläder.
Att få kämpa med de unga,
därom be vi som en nåd.

Johan Danielsson.

[1908]

L 41:2:36